

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 korona.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

A tanév kezdetén.

A szünetek elmúltak s az új tanév megnyíltával ismét megnepesülnek az iskolai helyiségek, melyek két hónapon át üresen állottak. Ismét elérkezett a komoly és fáradságos munkának, a *nevelés és oktatás* munkájának az ideje s úgy a tanuló, mint a tanító részéről teljes erejükkel igénylő munkásságra van szükség, hogy az iskola, kitűzött magasztos célját mindkettőre nézve elérje. Csakis nevelés és oktatás által lesz az ember emberre. Minél teljesebb, minél tökéletesebb a neveltetése, annál teljesebb és tökéletesebb maga az ember is. Mondanunk sem kell, még kevésbé bizonyítgatni, hogy jó nevelés által maga az emberi természet is mindinkább megjavul s annyira tökélyesbül, hogy az az emberiségnek megfelelő alakba öltöztethető.

Igen sok csira és tehetség rejlik a gyermekben s mindenekelőtt az iskola feladatát képezi e esirákat és tehetteket fokozatosan fejleszteni s a kifejlődésnek oly fokára emelni, hogy az ember egykoron elérje neveltetését. A nevelés igen nagy művészet és annak gyakorlása csakis sok nemzedéken át tökélyesíthető, mert minden nemzedék birtokában van az előző ismeretének és csakis ezen ismeretek, ezen tapasztalatok alapján lehet, fokozatos haladás után, célhoz érni és így az emberiséget feladatához, rendeltetéséhez vezetni.

Mily sokat kell a gyermeknek tanulnia s mennyit kell a tanítónak fáradnia, küzdenie, hogy a gondjára bízott gyermek tehetteit fejlessze, tehetségeit mívelje és képezze. Nem hiába képezi a nevelés már a legrégebb kortól kezdve a legnagyobb és legnehezebb problémát, mert a belátás a neveléstől függ, a nevelés pedig a belátástól. Ép ez okból a nevelés csak fokozatosan, lépésről-lépésre haladhat előre és csak az által, hogy minden nemzedék a saját ismereteit és tapasztalatait a másoknak hagyományozza.

Már a jól nevelt szülők élő példaként szolgálnak, melyek után gyermekeik képződnek és mívelődnek, de aki a nevelésben elromlott, a másikat ismét csak ugyanazon módon, ugyanolyanná tudná nevelni. Hogy az iskola könnyebben és biztosabb sikerrel munkálhassa a gyermekek képzését és nevelését, nemcsak kívánatos, hanem kötelessége is a szülőknek, miszerint az *iskolával együtt, vállalva* működjenek közre a nevelésben, hogy az iskolában elvetett jó mag a lehető legjobb termést hozhassa. A szü-

lőknek nemcsak akkép és arra kell a gyermekeiket nevelniük, hogy a jelenlegi életbe, a melyben élni hivatják, beleillők legyenek, hanem oda is kell törekedniük, hogy a a nevelés által az emberi társadalom jövőjére is lehetőleg jobb állapot teremtsék.

Hogy mikor bizza a szülő gyermekeit az iskolára, ezt törvény szabja meg. Mindazonáltal nem lehet a gyermek előnyére, ha olyan korban küldetik iskolába, mikor még nem jutott el az értelmi fejlettségnek bizonyos fokára, azon fokra, melyet az iskola a továbbhaladás végett okvetlenül megkövetel. De hisz a gyermekek sem mind egyenlő természetűek; az egyik korábban, a másik később érik s az olyan gyermekekre nézve, melynek értelmi tehetsége nincs még bizonyos fokig kifejezve, a tanítás jóformán lehetetlen, sőt inkább kárára van, mint hasznára, míg ellenben egy elégségesen kifejezett gyermek, bárha tehetségei kisebbek is, az iskola követelményeinek könnyen tud megfelelni, anélkül, hogy neveltetése, egészsége veszélyeztetésével járna. A tehetségek ép oly különbözők és merőben ellentétesek, mint a jellemek. Vannak túlokos gyermekek is, de azok a mindennapi tapasztalat szerint rendszeren vajmi keveset érnek.

Az iskolai oktatásnak mindenekelőtt és főleg arra kell törekednie, hogy a gyermekek *gondolkodni tanuljanak*. Gondolkodni azonban az olyan gyermekek tudnak, akiknek értelmi fejlettsége eléggé előre haladt. A nevelés egy célra tör, de ezen munka különböző irányokba ágazik el. *Fegyelméznie* kell és *mívelnie*, mert az embernek ifjúságában fékeztetni és oktattatni kell.

De *okossá és erkölcsössé* is kell az embernek neveltetnie, mert az emberi társaságba bele kell illeszkednie. A nevelés ne csupán mindenféle célokra tegyen ügyessé, hanem az erkölcsnek kell ez emberi érzületét befolyásolni, annyira, hogy mindig csak a jó célokat tudja megválasztani.

Ily értetemben haladjon az iskola s a szülői ház egyetértő, vállvetett nevelői munkája: akkor a tanítás és tanulás eredménye a haza és az emberiség javára fog szolgálni, áldást hozó lesz.

JOGHALLGATÓK
ÜGYVÉDI VIZSGÁRA KÉSZÜLŐK!
Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekükben
csakis **Dr. KÁLLAY JÓSI SZEMINÁRIUMA**
után készülnek.
BUDAPEST, IX., LŐNYAY-UTCA 18-B. (Calvin-tér mellett).
TELEFON: 125-38. 1-36

Fel a küzdelemre!

Alkossunk!

„A nép szava, Isten szava“, ezt hangoztatja már a nép évszázadok óta és tényleg mindig valónak bizonyult, mert eddig is a mi a nép lelkéből fakadt és érvényesülhetett, az mindenkor egyike volt a legüdvösebb alkotásoknak. S most, midőn a közelmúltban egy osztálypolitikai lavina a természetellenes esetei miatt oly magas hullámokban csapott fel a nép között, hogy mindenkit megdöbbentett, uton útfélen és az újságok hasábjain, mindenütt a megtörtént esetekkel látjuk a népet foglalkozni és egymástól kérdik, vajjon mi lesz a jövőben.

A vita leginkább a feletti folyik, hogy az országházban — a mi a nép előtt szentség — csuful bántak el azon törvényalkotó elemekkel, akik a nép jogaiért szálltak síkra. És legtöbbnek azért szorul ökölbe a keze, hogy mily körülmények között létesítették és szentesítették meg ama sérelmes törvényt, melylyel az ujonclétszámot az elcsigázott, házánk népe ierhére és Ausztria, mint közös armádia előnyére — és hatalmának erősítésére — emelték fel.

E megtörtént esetek foglalkoztatják ma még az utcaseprőinket is — természetesen azon tudatból, hogy az ország dolgaihoz nem csak joga, de kötelessége is minden honpolgárnak hozzászólni, és így mindenütt a legelszántabb harc folyik, mindenütt megvan a legmesszebbmenő agitálás, szónoklás és ki hogy érti, ki hogy tudja, ugy festi a helyzetet. És a míg egy-kettő az osztályuralmat élte, addig viszont ezer és ezer torokból elitélik és abcugolják. Ezeket haljuk nap-nap után az egész vonalon. A mi azonban nem egyéb a szalmacséplésnél, mert a már megtörtént esethez nem szükséges valami harciasság, ugy is tudja mindenki; ellenben már a jövőnköt illető kialakuláshoz, jobban megkívánatnék a lángész és szónoklás, melylyel a népet egy vonalba terelhetnők és utat mutathatnánk céljai eléréséhez. Eddigél azonban sajnos, de ily vezérferfiu nem akadt. Pedig ezt óhajtana inkább hallani a nép, arra volna kíváncsi, hogy mily eszközökkel tudná megalkotni az új kornak az új és üdvös rendszert.

Igaz ugyan, hogy a közel mult politikai esetei elég okot szolgáltatnak arra, hogy vele foglalkozni lehet, de kérdem, vajjon mire jó az elmúlt esettel annyira foglalkozni, hogy miatta a jövőről teljesen megfeledkezzünk, holott azon már tuestünk és nem segíthetünk rajla. Ez az a ferde eljárás vezéreleinktől, a mit senki sem helyeselhet, mert itt már annak birálataival, hogy mi történt és hogy történt, célunkat ugysem érhetjük el; tehát hagyjuk ezt a multnak, mert azzal csak szétforgácsoljuk népünk figyelmét a helyes iránytól és a sok céltalan szónoklások között azt sem tudja, melyik volna az üdvösebb kivezető ut. S így a nép lelkébe mind jobban és jobban befészkel magát a mételey, a bizonytalanság, mely esetben az osztályuralom természetesen a széttepett nép véleményei között felhasználja az alkalmat és könnyen módjában áll azt tenni, a mit akar.

Mert hogy Tisza Pista és Lukács László mily piszkos lábakkal tapostak keresztül alkotmányunk szentségén és mily ocsmány és lealázó eszközökkel tették csuffá a nép igazi képviselőit és vele együtt a magyar nemzetet is, arról ily dicső múltú nemzetnek mint a magyar nemzet is, éppen oly szegény és lealázó beszélni, mint megcsalt embernek a megcsalattasáról, mert miért engedte magát, ezt mondja a közvélemény. Tehát igazán bűn ajkunkra venni ily lealázó esetet, annál is inkább, mivel a XX. század civilizált korában már nem ésszerű a multtal foglalkozni, legyen az a mult bárminő természetű is.

Véssünk tehát fátolt a multra és térjünk át a mi hivatásunk teljesítésére az „Alkotásra” alkossuk meg jövőnkre nézve állásfoglalásunkat, állapítsuk meg (mint 48-ban) népünk legégetőbb kívánságát, a kivezető utat, melyen célunkhoz legbiztosabban eljuthatunk.

Hogy hazánkban nagyon sok rendszert ki kellene már küszöbölni és helyébe megfelelő alkotni, ezt mindenki tudja és elismeri. De mindenekelőtt fő a módot megállapítani, melynek alapján könnyen lehet a jeles és elszánt vezérferiúnak a küzdésre készen álló népet akár csatasorba állítani és keresztül vinni a nép akarata, az Isten szavát.

Azonban a kiinduló pontot, az alapot jól és szilárdan kell elkészíteni, mert különben nemcsak nem tanácsos oly rendszert megbolygatni, a mi ellenkezik a hatalom által eddig elfoglalt pozíciójával, hanem életveszélyes hozzáynulni.

A fő tehát egy oly középutat megállapítanunk, melyen haladva minden vérontás, minden zűrzavar és egyéb botrány nélkül keresztül vihetjük azt a rendszert, a mi egyrészt lecsillapítaná a közelmúlt szomorú esetek által feidült közvéleményünk nyugalmát és másrészt forrása lenne nemzetünk és hazánk népe boldogulásához vezető út teljes kialakulásának is.

S ha ezt a bölcs középutat megtaláljuk, ugy az esetben érhető lesz az agitálás, szónoklás és népihetet a tette, a felkelésre serkenteni, hogy követeljük a mi a mai korban megillet bennünket.

Igy már most tudnunk kell, hogy mi volna tulajdonképpen az az eszköz, az a mód, a mi által idővel, az elnyomott nép jövője kialakulhatna. Szerintem, mint olyan honpolgár, a ki jogosan adhatok mint bárki más véleményemnek kifejezést, annak az egyedüli módja és eszköze csakis egy népparlament lehet, de olyan népparlament természetesen, melyet nem a nyomások, kényszereszközök és pénzen összevásárolt képviselőkből állna mint eddig, hanem a mi kizárólag a nép hamisítatlan lelkéből alakulna ki, a mit azonban csakis az általános titkos és kiterjesztett választójog alapján megejtett képviselő választás útján tudnánk létesíteni.

Minthogy azonban ilyen egy népparlament létesítésére ez idő szerint a választójog kiterjesztése és annak általános, titkossága már nemcsak a levegőben van, hanem a nép lelkében él — a mit különben már maga elé célul ki is tűzött, ugy kétségtelen, hogy ennek keresztülviteléhez a népet minden percben készen ne találjuk.

S ha így áll a dolog, hogy a közvélemény már általában meg van arról győződve, hogy a választójog kiterjesztése csakugyan minden nagykorú és magyarul tudó honpolgárt megillet, — minthogy tényleg meg is illet — a választás tisztaságát viszont a titkossága, ugy az esetben ezen elodázhatlan reformot csakis az a nép van hivatva megvalósítani, vagyis annak törvényerőre emelkedését keresztül hajszolni, mely néposztály érzi leginkább annak szükségességét.

Mivel azonban tapasztalataim szerint, hazánkban oly reformot keresztül vinni a mi a nép javára és előnyére szolgálna, csakis áldozatok árán lehetne megvalósítani, akkor világos, hogy e magas eszme keresztülviteléért is meg kell hozni a szükséges áldozatot, különben minden lépésünk kárba vesz. Mert mindaddig, míg a hatalom nem a nép lelkéből domborodik ki és a mi a fő, a míg a nép ellenségét a hatalom kiváló érdemekben részesíti, addig a nép sohasem jut oly rendszerhez, a mi által megelegedett lehetne és boldogulhatna s addig minden alázatos kérés

és könyörgés süket fülekre talál és huzhatjuk tovább a járomt.

Ellenben, ha a nép alsó osztálya — vagyis a munkásnép egy szívvel-lelekkel a saját érdekében kész meghozni a célra vezető áldozatot — a mi egyedül abból állna, hogy minden néven nevezendő munkás és szolgaszemély sztrájkba lép és a kétkézi munkás leteszi kezeiből a munka eszközeit, a hűbéres szolga megtagadja a szolgálatot és bátran, elszántan szembe áll a hatalommal, fenyegetéseitől meg nem ijed, csábításainak fel nem ül, a netáni ígéreiteit vissza utasítja, állásában meg nem inog és senki által nem engedi magát megvesztegetni vagy befolyásolni és végre munkája fonalát mindaddig fel nem veszi, munkájához vissza nem tér, hűbéres a szolgálatát el nem fogadja, míg a programba vett követelését életbe nem léptetik, úgy mi sem állja utját jogos kívánalmi keresztülvitelének. Ez volna tehát a munkásnép és a szolgaszemélyzetből álló néposztálynak áldozatkészsége, vagyis az az ésszerű fegyver, melynek hatalmasabb fegyvert elképzelni sem lehet, hogy vérontás és zavar nélkül keresztül vihesse az új kornak egy üdvös rendszerét.

Azon vezérelemek pedig, a kik eddig agitálásuk és szónoklatuk által a nép barátjainak vallották magukat, szintén meghozzák a szükséges áldozatot, de már ezek anyagiakban, melylyel kisegítenék a sztrájkban álló szegényebb munkásosztályt, nehogy a nyomor kényszer nyomása alatt meghátráljon és elszéledjen a táborától. Így először is a munkásnép igazolva látna, hogy a felsőbb osztály nemcsak szóval, hanem tettel is kész a nép érdekeiért küzdeni, mely esetben kiderülne, hogy ki a nép igazi népparátja. És másodsorban ily körülmények mellett a nép sokkal lelkesültebb volna a küzdésre, mert biztosra venné, hogy ily erős állásban nemcsak az osztályuralom áll félre utjukból és átadja hatalmát a nép akaratának, hanem a pokol mélységes fenekén levő ajtók zára is lehullana és akadály nélkül nyílni meg előttük anélkül, hogy a „Lucifernek” alkalma nyílna dühében a mérges karmait a nép testébe bevágni.

Vagyis ily körülmények között nemcsak azt érnék el, hogy a hatalomnak nem lesz hatalma a népet rendőr-csendőr és katonaság által elnyomni, vagy börtönbe harcoltatni, esetleg lelövetni, hogy ártatlan vérel fessük be édes szülő földünket, hanem miután a nép lelkét ma már annyira megérintette a kulturális eszme, hogy az elavult rendszert és nyűgöt, melyet eddig mint barom oly türelmesen viselt, tovább elviselni és tűrni nem fogja, a kitérőt céljától pedig el nem tér, elveit fel nem adja. S mivel jól tudja, hogy kívánságát békés uton nem érvényesítheti, az összeütközésnek előbb-utóbb csak be kell következnie. És legvégre miután tisztában van azzal is, hogy a legnagyobb erő és fegyver, melylyel az armány-elnyomó és a nép kizáró osztály uralmán diadalmaskodhat, az az ő kezeiben és az erős akaratában van s ha tett mezejére lép, vissza nem húzódik, ugy nem kell sok agitálás vagy szónoklás, elég egy szó, és együtt találjuk népünk háromnegyed részét s bátran lép áldozatával a harctérre.

Ha tehát így áll a dolog, az esetben nincs más hátra mint teljesítsük kötelességünket, készüljünk el a nagy küzdelemre, álljunk talpra, hozza meg ki-ki az áldozatot, tegyük le kezeinkből a munkaeszközöt, tagadjuk meg a szolgálatot és fel fel a küzdelemre, mutassuk meg, hogy nagyokouak vagyunk, mutassuk meg, hogy mi is emberek vagyunk és jogainkkal akarunk élni, mutassuk meg, hogy a jobb jövőnk reményében készek vagyunk a küzdésre és végül mutassuk meg, hogy a népakarat előtt nincs gát, nincs hatalom, mely utját állhatná, lépünk ki hát tepsedésünkkel és mind addig ne szünjünk meg harcolni, míg a népparlament létesítéséhez a kiterjesztendő választójogot és annak általános titkosságát törvényerőre nem emeljük. Mert csak így és csak is így mondhatjuk: Eljen a haza, éljen a jogegyenlőség és éljen a népszava, az Isten szava!

Teleki A.

HIREK.

Kinevezés. Wildprét Péter a kir. kath. magyar főgimnáziumhoz helyettes tanárnak nevezetett ki Schannen Ede helyébe, aki itthelyi alkalmaztatásától felmentett.

Állami női kereskedelmi tanfolyam. Az újvidéki állami felső kereskedelmi iskolával kapcsolatban 7 éven át fennállott női kereskedelmi tanfolyamot, amelyet eddig az újvidéki Lloyd tartott fenn, a most megnyitott tanévtől kezdve az állam saját kezelésébe vette át. A nélkül hogy a tanítási terv lényegesen átalakult volna és a mellett, hogy a régi kipróbált tanári kar változatlanul megmaradt az intézetnél, mégis feltehető, hogy a leányok kereskedelmi kiképzése még az eddigi mértéknél is mélyebb és tökéletesebb lesz. Mint ismeretes, az utolsó tanév óta a gépirás kötelezően tanítatik. Erre a célra az intézetnek 19 különböző rendszerű gépeg áll rendelkezésre, ugy hogy a heti 2 tanítási órán kívül minden tanuló külön-külön még heti 2 egész órán át köteles a gépirást gyakorolni is. E mellett ugy a gyorsírás, mint a többi tárgyak tanítása intenzívebbé és a mi a fő: *gyakorlatiasabbá* tétellett és az irodai élet minden fázisának az elsajátítása is fel van véve a tanítási tervbe. Mindezek alapján biztosítottak tekinthető, hogy a tanfolyam végzett növendékei a gyakorlatban kiténően fognak bevélni. A beiratások a tanfolyamra már megkezdődtek és mint halljuk, még néhány hely nincs betöltve.

Őszi évad a városi gyógyfürdőben. A hirtelen őszre fordult időjárás dacára a Városi Jódosgyógyfürdőben élénk élet uralkodik és nemcsak a még igen nagy számban levő nyári fürdővendégek, de a tekintélyes számban érkezett *újabb vendégek* a fürdő telepét élénkké teszik. Alább a legújabbban érkezett fürdővendégek egész sorozatát soroljuk fel névleg kiket itt tartózkodásukra a nagyszámban kigyógyult betegek minden reklámnál is hangosabb dicsérő és elismerő szavai irányítottak az Újvidéki Városi Jódosgyógyfürdőbe, hol ugy a fürdő modern és kiváló gyógyhatásának elismert berendezéseiről, mint a fürdő egyéb tényezőiről: Vilt Vilmos doktorról, a fürdő új főorvosáról, ellátásról, kiszolgálásról és módfeletti olcsóságáról a legnagyobb elismeréssel szólnak és mindegyikük a leghivatottabb reklámat ígérnek különben is messze vidéken híres fürdőnknek csinálni. Jelenleg gyógykezelés alatt álló idegenek: Báits Deszanka bárónő Wien, Falkenstein György és neje India, Nick Ernő h. jegyző India, Schleier Antal Szond, Musztáj cég Maglár, Imámovits Asisbi kereskedő Zebce, Wimmer Nándor Pécs, Müller Terézia Belgrád, Gréber Ferenc nagybirtokos Szond, Simonyi Gyula Jászberény, özv. Balnyósné igazgatónő Oszivác, Raisz Mária urnő Bród, Burghard Ferenc és neje Serajevo, dr. Szóke Józsefné Palánka, Helmlinger Benedek és családja Dunabökény, Montag Mór Biscse, Fidelisz Zóvny Kalocsa, Zsivonovits Farko Zimony, Vadóc István Topolya, Nuszpél Józsefné Vaskut, dr. Ungváriné Szeged stb. stb.

Az újvidéki Daiárda s a budapesti „Törekvés” szept. 8-iki lövőkerti ünnepélynek műsora: Délután 3 órakor: Nagy népi ünnepély, konfetticsátával. Délután 4 órakor: Tombola (2000 drb értékes tombola tárgygyal) egy tombolajegy ára 20 fillér, minden második jegy biztosan nyer. Délután 5 órakor: Nagy árverés. Árverésre kerül egy igen szép és teljesen új automobil, zongora, elefánt, két kis

neger gyerek, és sok egyéb. rónék készpénz lesznek adva. hangverseny. T. kar, előadja a képző egylet és kar. 2.) a Bel. Smetana-Stojan kar, előadja a Károly: Honf. „Ujvidéki Dalá. Nyisd ki anyá. ves.” 5.) Magá. ves” dalegyleti Handgerer nést. Az erdő, férfi. „Törekvés”. 7. „Törekvés” da. Janovits, a) Sz. des a tó, előad. jelenet, Stoll tag előadása. férfinegyeskar, bpesti „Törek. Reisz István, Este 10 órakor termében külö. nagy szini el. kabát című bol.

Megélen a fürdőző k. ságon voltak nagy diákok. tében város szünet alatt ismét bené emlékeztető kodik abban

Ujonok niszter legujab bevált egyve többi besoroz bevonulniok. évvel, rövid i. nál ez is sok

A kath Piukovich Sá. rendezése me. igen nagy lá. csak erkölcs. amennyiben. menyvzett.

Az ujvid október 2- A fősorozás. tember 30-a. évbeliek; a. vagyis októ. ségü 1890. gen illetősé. azok, kikne. tetett; a. vagyis okt. ségü 1889. amennyiben. napokról ig. újvidéki, a. kötelesek k. kötelesek b. az egyidej. nyelven kil. bármely ug. katonaugyo. 43. ajtó) gosítással

B. Bod aug. 28-án Ujverbász, Topolya, Zs. gyes, Pacsés. féreg: Bács. Péterréve, P. dogasszony. Dávod, Bács. feketehegy,

neger gyerek, egy hizott malac, két hintaágy és sok egyéb, mely tárgyak a legtöbbet igénylők készpénzfizetés ellenében azonnal át lesznek adva. Délután 5 és fél órákor: Nagy hangverseny. Thern Dalárünnepe, férfinégyeskar, előadja a bpesti „Törekvés“ dal- és önképző egyesület és az „Ujvidéki Dalárda“ összekar. 2.) a Bellmann-Stojanovits, táncdal, b. Szmétana-Stojanovits, pásztordal, férfinégyeskar, előadja a bpesti „Törekvés“. 3.) Huber Károly: Honfidal, férfinégyeskar, előadja az „Ujvidéki Dalárda“. 4.) Gaál: Balatoni nóták, Nyisd ki anyám stb., előadja a bpesti „Törekvés“. 5.) Magánjelenet, Bognár János „Törekvés“ dalegyleti tag előadása. 6.) a. Kjerulf: Hardangeri nászut, férfinégyeskar, b. Jensen: Az erdő, férfinégyeskar, előadja a bpesti „Törekvés“. 7.) Magánjelenet, Pauer György „Törekvés“ dalegyleti tag előadása. 8.) Stojanovits, a) Szerenád, férfinégyeskar, b) Csendes a tó, előadja a „Törekvés“. 9.) Magánjelenet, Stoll Károly, „Törekvés“ dalegyleti tag előadása. 10.) a. Bekker: Dalárinduló, férfinégyeskar, b. Zöld K.: Bortal, előadja a bpesti „Törekvés“. 11.) Tánc, táncrendező Reisz István, az „Ujvidéki Dalárda“ tagja. Este 10 órákor a lövészegylet nagy vígadóteremben külön e célra felállított színpadon, nagy színi előadás. Színpad kerület: *Egyetlen kabát* című bohózat 1 felvonásban Wilhelm-től.

Megélénkült a város. Hazaérkezett a fürdőző közönség, haza, akik szabadságon voltak s megérkeztek az apró és nagy diákok seregei s ennek következtében városunk, mely a két hónapi szünet alatt jóformán kihaltnak látszott, ismét benépesedett s a nagyvárosra emlékeztető mozgalmas élnökség uralodik abban.

Ujjoncok bevonulása. A honvédelmi miniszter legújabb rendelete szerint a sorozáson bevált egyéves önkénteseknek okt. 15-én, a többi besorozottnak pedig okt. 18-án kell bevonulniok. Tehát az idej ujoncnak két évvel, rövid ideig kell szolgálniok; katonáknál ez is sokat jelent.

A kath. olvasókör által e hó 1-én Dr. Piukovich Sándor elnök és Gály József titkár rendezése mellett megtartott szüreti multság igen nagy látogatottságnak örvendett s nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is jól sikerült, amennyiben 300 k. felüli összebevételt eredményezett.

Az ujvidéki sorozó-járás szept. 30-tól október 2-ig tartja ezidei fősorozását. A fősorozás első napján vagyis szeptember 30-án az ujvidéki illetőségű 1891. évbeli; a fősorozás második napján, vagyis október 1-én az ujvidéki illetőségű 1890. évbeli és az összes idegen illetőségű állításkötelesek, első sorban azok, kiknek itteni állíttatása engedélyeztetett; a fősorozás harmadik napján, vagyis október 2-án az ujvidéki illetőségű 1889. évbeli születésűek és — amennyiben volnának — az előbbi napokról igazoltan elmaradt többi, akár ujvidéki, akár idegen illetőségű állításkötelesek kerülnek sorozásra. Az állításkötelesek bővebb tájékoztatására szolgáltnak az egyidejűleg magyar, német és szerb nyelven kibocsátott falragaszok, továbbá bármely ügyekre vonatkozólag a városi katonágyosztály (Városháza II. emelet, 43. ajtó) a hivatalos órák alatt felvilágosítással és utbaigazítással szolgál.

B. Bodrog megye állategészségügye aug. 28-án. Lépfene: Gara, Vaskut, Szilberék, Ujverbász, Borócz, Dunabökény, Kossuthfalva, Topolva, Zabalya, Zenta; vesztetés: Kishegyes, Paesér, Szabadka; taknykór és bőrféreg: Bácsalmás, Paripás, Kula, Óbecse, Péterrév, Palona, Szépliget, Kishegyes, Boldogasszonyfalva, Szabadka; rühkór: Mélykut, Dávod, Bácskeresztur, Ujverbász, Káty, Bácsfeketehegy, Nemesmilitics; sertésorbánc: Péter-

rève, Borócz, Órszállás; sertésvész: Doroszló, Szond, Tataháza, Bácskokod, Béreg, Gara, Bogyán, Dérnye, Militics, Cservenka, Kiskér, Kucora, Overbász, Torzsa, Veprőd, Alsókabol, Dunagárdony, Tiszakálmánfalva, Ófutak, Baja, Zombor 1—1, Mélykut, Palona, Szabadka 2—2, Liliomos, Titel, Mohol, Oszivác 3—3, Paripás 4, Dunabökény, Bácsordas 7—7, Tiszaisztvánfalva 8, Bácsujlak 12 udvar.

A német trónörökös magyar ezredénél. A jászkon ezrednek, mely most Székesfehérvárott állomásoz, tulajdonosa Frigyes Vilmos német trónörökös. Székesfehérvári híradás szerint a német trónörökös meglátogatja ezredét.

Amire nem akadt vállalkozó. Az is ritkán esik meg, hogy egy építkezésre ne akadjon vállalkozó. Ez a csoda azonban most megtörtént Zomborban. A máv. hivatalnok lakások építésére irt ki árlejtést és az aug. 28-án lejárt pályázati határidőig egyetlen ajánlat sem érkezett be. Most új árlejtést irnak ki.

Uj modern ékszer- és óraüzlet Ujvidéken. Elegáns és pompásan berendezett ékszer- és óraüzlet nyílt meg. Az új cég főnöke *Regényi Kálmán* (id. Regényi István fia), aki több éven át Páris és Berlin legnagyobb nemű cégeinél működött s eddig a régi Regényi István-féle közös üzletben volt, amelyből kilépett. Az új üzlet f. szeptember 1-én nyílt meg Regényi Kálmán neve alatt. Volt alkalmunk az üzletnek e héten érkezett valódi palisander-berendezését megtekinteni, mely igen elegáns és izléses. Az új üzlet, mely ékszerek és órák bő készletével dicsekszik, nagyvárosi üzletnek is beillik s minthogy a közönség minden, még legfokozottabb igényeinek is meg fog felelni tudni, fölöslegessé válik a jövőben, hogy ékszer bevásárlások vegett nagyvárosokba utazzunk, minthogy szept. 1-től kezdve ékszer- és óraszükségeinket Regényi Kálmán üzletében (a r. kath. hitközség új épületében), Kossuth Lajos u. 32. ép. oly bő választékban, mint a fővárosban, még előnyösebben is beszerezhetjük.

Amerikai viszontagságok. Ellis Islandról jelentik: A 37 éves Dimics Mihály *Zsablyáról* érkezett, hogy New-Yorkba utazzék barátjához, valahol az East Siden tartózkodik. Pénze nincs és mivel a címe is bizonytalan s mert Dimics foglalkozására nézve muzsikuss cigány, ki tudvalevőleg a hegedűn kívül nem igen vállalkozik más munkára, a vizsgáló bíróság attól tartván, hogy Dimics a közjótékony-ságnak válhat terhére, kizárta. A menház képviselője iparkodni fog Dimics barátját kinyomozni. — *Titelről* jött a 32 éves Gaal Anna, hogy jövendőbeli férjéhez, Márkovics Károlyhoz utazzék Philadelphiába, ki ott Cadwallader Str. 1246. szám alatt lakik. Bár a leány váltig rimázkodott azért, hogy engedjék őt azonnal tovább utazni vőlegényéhez, mert hiszen azért hozatta ki őt, mivel vele rögtön meg akar esküdni, a vizsgáló bíróság mégis visszatartotta, felszólítván Márkovicsot, hogy személyesen jelenjen meg Ellis Islandon, de elegendő pénzt is hozzon magával, mert menyasszonya teljesen pénz nélkül maradt.

Szabadka városa e hó 14. és 15-én nagy ünnepségeket rendez abból az alkalomból, hogy akkor történik meg az új, díszes városháza ünnepélyes felavatása, még pedig a miniszterek és nagyszámu vendégek, a szomszéd törvényhatóságok képviselőinek jelenlétében.

Büvész est. Forelli büvész és gondolatolvasó, ma csütörtökön, 5-én föllép a Kovács szálloda (Grand Hotel) éttermében. Forelli a nagymester csodás dolgokat produkál és megérdemli a közönség pártfogását.

Ügyvédjelöltek és jogszigorlók érdeke vizsgálják gyors letétele, mert a törvényben megállapított átmeneti idő mulik. — Minden perc felhasználandó. — Intézetünk ugyanezért a két nyári hónapon át is szünet nélkül dolgozott. — Egész nyáron tartanak azok a tanfolyamok, amelyek a szeptemberi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a szeptember-novemberi ügyvédi vizsgákra készítik elő a jelölteket, — mint ez már országosan elismert és köztudo-

másu szakértelemmel, lelkiismeretesen, alaposan és gyorsan. — A nyári tanfolyamok díja lényegesen redukált és mérsékelt. — A kereslet megcsappanása folytán az itteni megélhetési viszonyok is sokkal kedvezőbbek, mint évközlen. A szigori követelmények szeptemberben még átlagosak. — De azután már az új rendszer köszönt be új tanárokkal, új terjedelmes tankönyvekkel, az anyag megkészszerződésével és a nivó szigorításával. Ha szíven viseli sorsát, használja fel ezt a rendkívül alkalmasan kínáló időt. Forduljon hozzánk évtizedes nivós és sikeres működésünkre alapított bizalommal. — Célserű otthonkészülésre is igen alkalmas módot nyújtunk. A jegyzetek kölcsöndíja is rendkívül jutányos a szünidőben. Szóval az elmaradhatatlanul sikernek minden biztosítékát csekély ellenértékért nyújtjuk. Felvilágosítást díjmentesen adunk. Az ügyvédi vizsgára vonatkozó külön kiadványunkat díj- és portómentesen küldjük. *Dr. DOBÓ Jogi- és Ügyvédi Szemlérium Kolozsvár, Bolyai-ut 3. szám. 1—15*

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Agoston.**
Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Nyilttér. *)

Régi biztosító intézet, az alföldi megyék ujjaszervezéséhez, e megyéket alaposan ismerő, oly intelligens és agilis egyéneket keres, kik a biztosítás minden ágában jó üzleterményeket értek el és a magyar és lehetőleg a német nyelvet is tökéletesen birják. 30 évnél nem idősebb egyének, előnyben részesülnek. Nyugdíjkepes állás, érdemszerinti díjazások. Fényképpel felszerelt ajánlatokban (Temerini-ut 1.) szám alatt nyújtandók be. Az acceptált működését azonnal megkezdheti. Nők is ajánkozhatnak.

*) Erővel alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Gyakornokot

keresünk helybeli gabona és terményüzletünkbe, ki a magyar és német nyelvet, valamint a német gyersírástát kifogástalanul birja. Fizetési igények megjelölésével, valamint bizonyítványokkal ellátott ajánlatok irodánkban (Temerini-ut 1.) szám alatt nyújtandók be. Az acceptált működését azonnal megkezdheti. Nők is ajánkozhatnak.

Ujvidék, 1912. szept. 3.

Handler és Krishaber.

975. sz./1912. végrh.

Árverési hirdetés.

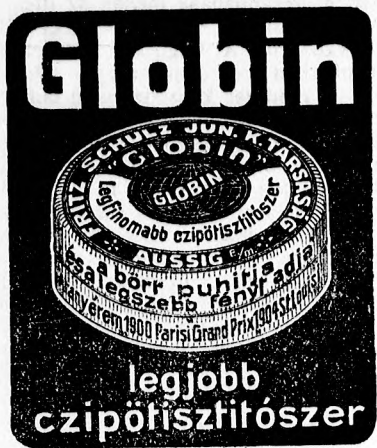
Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvszék 1912. évi 8659. sz. végzése következtében Dr. Kleisner Gusztáv ügyvéd által képviselt Ujvidéki taktár javára 2900 kor. — fillér s jár. erejéig 1912. évi május hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2270 k.-ra becsült következő ingóságok, u. m. butorok, pianinó nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. bíróság 1912. évi V. 1080/2. számú végzése folytán 2900 k. — fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi január hó 25-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 179 kor. — fill.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken, Görög iskola utca 2. sz. a. leendő megtartására 1912. évi szept. hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1912. évi augusztus hó 23. napján.

Horváth,
kir. bir. végrehajtó,

20634. sz./kig. 1912.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a város intézményeinek állatállománya részére az 1912. évi október hó 1-étől 1913. évi július hó végéig terjedő időtartamra szükséges zab biztosítására folyó évi szeptember hó 19-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalást fog a gazdasági ügyosztályban megtartani.

Felhívjuk a pályázni szándékozókat, hogy a körülbelül 600 métermázsza zab szükségletre nézve ajánlataikat a jelzett időpontig és helyen annál is inkább nyújtsák be, mert elkészen érkezett, valamint a kellően fel nem szerelt, avagy utó ajánlatokat figyelembe nem veszünk.

A szállítandó zabból minta gyanánt lezárt zsákban legalább 2 kilogramm az árlejtés idő-

pontjáig a gazaasági hivatalhoz beküldendő. Bánatpénz fejében 1000 korona a város pénztáránál előzetesen leteendő és az erről szóló letétjegy az ajánlathoz csatolandó.

Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni tartozik, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között az arra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az árlejtési feltételek a gazdasági hivatal 33. számú irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1912. évi augusztus hó 27-én.

1—2

Profuma Béla,
alpolgármester.**A LEGUJABB KÉSZ-RUHA ÜZLETET**

szeptember hó 1-én nyitom meg Ujvidéken, főtér 3. szám alatt
a Wagner palota fényesen berendezett helyiségében.

Kizárólag elsőrendű uri-, női- és gyermekruhákat
tartok raktáron, úgy az egyszerűbb árukból, mint a luxus-cikkekből.

Ezenfelül specialitásként az uri közönség magasabb fokú igényeinek kielégítésére
rendelésszerűen készült

ruhákat is tartok eladásra, a melyek mint a párisi és londoni divat legegészségesebb termékei az elsőrendű műhelyekben mérték után készült ruhákkal teljesen egyenlő minőségűek, de 50%-al olcsóbbak.

Főtörökvésem lesz, hogy a szakmában már régebben szerzett tapasztalataimat t. vevőközönségem javára fordítsam.

Kiváló
tisztelettel**Schreiber Ármin** uri, női és gyermek-ruha üzlet
Ujvidék, főtér 3. Wagner palota.**Uj áruház Ujvidéken!!**

a rom. kath. hitközség béraplatájában.

Roth Manó és Fia tisztelettel jelentik, hogy az uri közönség igényeinek megfelelőleg

férfi, gyermek, női kabát és szörme-divat

áruházat rendeztek be, mely az áruk minősége és divatos választékossága tekintetében a vevő közönség legkényesebb igényeit is kielégíti.

A n. é. közönség b. pártfogásáért esedeznek

Roth Manó és Fia.**Hirdetések**

feltűnő szép szedéssel, olcsón számítva felvételnek lapunk kiadóhivatalában, Ujvidék, Rákóczi Ferencz-ut 11. — Ugyanott előfizetések is elfogadtatnak. — A hirdetéseknek szövegezését a kiadóhivatal díjmentesen végzi.

Isteni I
sével kezd
zásával v
István gró
minisztere
ugy divat
divik, ott
több a m
sok a sza
és nagyob
bölcse me
hazafiak,
el nem jö
László, b
volt euró
nem volt
gárnak az
nem volt
szabadság
itt bölcse
munkáján
az angol
obstrukció
hosszu h
Hiszen n
talán —
rendszer
férfiaink,
tettek va
s talán n
az a bizo
hazafiúi o
minták ö
sításának
Lajos, I
Gyula gr
Dezső, Ir
a nemze
nekik is
és terve
mélyére
mint ez
István tu
vítárgato
melyikük
álláspont
e hont is
is a min
Tisza I
miniszter
aki Mag
zsolni, a
a szabac